

A aukera

Baimena duzu hiztegia erabiltzeko, baita gramatikako eranskina ere.

- 1. eta 2. galderak: aukera bereko biak egin behar dituzu. A aukerakoak edo B aukerakoak egin.
- 3. galdera: A aukerakoa edo B aukerakoa egin.
- 4. galdera: nahi dituzun bi gaiak garatu, A aukerakoak edo B aukerakoak. Aukera berekoak izan daitezke biak, edo gai bat A aukerakoa eta bestea B aukerakoa.

Silak Mitridates garaitu du, eta bitartean Mario eta Zina kontsulek berriz ekin diote gerrari Italian.

Pax inter eos ordinata est¹, ut Sulla² ad bellum civile festinans³ a tergo periculum non haberet. Dum⁴ Sulla⁵ Mithridatem⁶ vincit, Marius et Cinna⁷ bellum in Italia reparaverunt⁸, nobilissimos e senatu interfecerunt⁹ et Sullae¹⁰ filios et uxorem ad fugam compulerunt¹¹. Senatus in Graeciam¹² venit, orans¹³ ut patriae subveniret¹⁴. Eutropio, *Breviarum*-V, 7

¹ ordino 1 = antolatu

² Sulla,-ae = Sila (izan zen diktadore baten izena da).

³ festinans festino 1 aditzaren orainaldiko partizipioa da = presatu, presa hartu

⁴ dum = bitartean

⁵ Ikusi 2. oharra.

⁶ Mithridatis,-is = Mitridates

⁷ Marius, -i / Cinna, -ae = Mario eta Zina (kontsulak ziren).

⁸ reparo 1 = berriz hasi, berriz ekin

⁹ interficio, -is, -ere, interfeci, interfectum = hil

¹⁰ Ikusi 2. oharra.

¹¹ compello, -is, -ere, compuli, compulsus = bultzatu

¹² Graecia,-ae = Grezia

¹³ orans = oro 1 aditzaren orainaldiko partizipioa da. = eskatu

¹⁴ subvenio, -is, -ire, subveni, subventum = salbatzera etorri (datiboa eskatzen du).

1- Itzul ezazu latinezko testua. (5 puntu)

2- Egin analisi morfologikoa eta sintaktikoa PAX hitzetik hasi eta REPARAVERUNT dioeneraino. (2 puntu).

3- Esan zer bilakaera izan duten latinezko hitz hauek gaztelaniaren hitz bihurtu arte, eta esan zein den bakoitzari dagokion erregela fonetikoa: (1 puntu).

LATINA	GAZTELANIA	BILAKATZE ERREGELA
1-TECTUM	a-	A- Monoptongazioa dago.
2- MONETAM	b-	B- Kontsonante taldea palatalizatzen da.
3- CAENAM	c-	C- Bokalen arteko herskari ahoskabea ahostuntzen da.
4- FEBREM	d-	D- e bokal labur azentuduna > ie bihurtzen da.

4- Literatura. Garatu bi gai hauek: (2 puntu, puntu bat gai bakoitzeko)

4-1- Historiografiaren ezaugarriak.

4-2- Tito Livio.

B aukera

Zesarrek lan handi batzuen bidez geldiarazten du ibaietako ura.

Omnia enim flumina atque omnes rivos¹, qui ad mare pertinebant², Caesar³ aut averterat⁴
aut magnis operibus obstruxerat⁵. Atque, ut erant loca⁶ montuosa et aspera,
angustias⁷ vallium⁸ praesepserat⁹, sublicis¹⁰ in terram demissis¹¹; terramque aggresserat¹²,
ut aquam contineret¹³.

Julio Zesar, BC, III, 44

¹ rivus, -i = erreka

² pertineo, -es, -ere, pertinui = iritsi

³ Caesar, Caesaris = Zesar

⁴ averto, -is, -ere, averti, aversum = desbideratu

⁵ obstruo, -is, -ere, obstruxi, obstructum = buxatu, bidea itxi

⁶ loca = nominatiboa, neutroa eta plurala da = leku

⁷ angustia, -ae = haitzarte, haitz arteko igarobide

⁸ vallis, -is = haran, ibar

⁹ praesepio, -is, -ire, praesepsi, praeseptum = blokeatu

¹⁰ publica, -ae = zutoin, makila

¹¹ demissis = demitto aditzaren partizipio burutua da = iltzatu, sartu

¹² aggero, -is, -ere, aggressi, aggestum = metatu, pilatu

¹³ contineo, -es, -ere, continui, contentum = geldiarazi

1- Itzul ezazu latinezko testua. (5 puntu)

2- Egin analisi morfologikoa eta sintaktikoa, **bigarren lerroko ATQUE** hitzetik hasi eta testua **BUKATU ARTE**. (2 puntu).

3- Txertatu esaldi bakoitzean behar den latinismoa: (1 puntu).

- DE FACTO - HONORIS CAUSA - MUTATIS MUTANDIS - RARA AVIS - AD HOC

a- Izan ere, bost enpresa elektriko handientzat da ____ egina erreforma.

b- Koronabirusak eraginkortasunez egiten du bere ahalegina: mutatz eta hilez. Eta zorrotz beteko bagenu ____ latinezko lokuzioa, 'aldatu behar dena aldatuz' esan nahi duena?

c- Hizkuntza klasikoetan trebatua da, eta "fidagarritasun intelektual handia izatera iritsi da, gaur egun dauden idazle andre nabarmenetakoa bihurtu arte". Hala zioen kanonetik kanpoko lanak, bertsozko nobelak, besteak beste, idazten dituen literaturaren ____ hau saritu zuen epaimahaiaren aktak.

d- Presidenteak absente egon denez, erkidegoen mankomunitate bat sortu da, zeinak ____ ordeztu baitu Estatuaren autoritatea.

4- Literatura. Garatu bi gai hauek: (2 puntu, puntu bat gai bakoitzeko)

4-1- Katulo.

4-2- Horazio.